

Initiatiefvoorstel verkiezingen 2026

JANUARI 2025

INITIATIEFNEMER
Nicolás Pesman
Hart voor Wassenaar

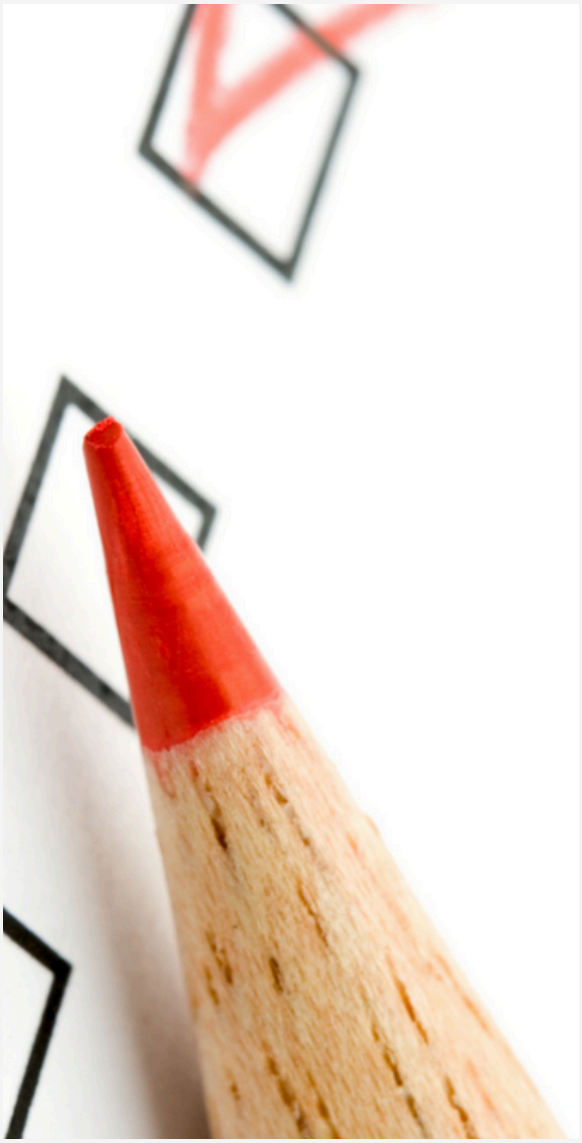
Inleiding

Voorwoord

Een goed functionerende democratie begint met betrokken inwoners. Gemeenteraadsverkiezingen zijn het fundament waarop lokaal beleid wordt gebouwd, maar de opkomst in Wassenaar is al decennia aan het dalen. Waar in 1978 nog 81,8% van de stemgerechtigden hun stem uitbracht, was dit in 2022 nog maar 56%. Dit betekent dat bijna de helft van de inwoners niet deelneemt aan de lokale besluitvorming, wat het draagvlak voor het beleid kan ondermijnen.

De daling in de opkomst is niet slechts een statistiek, maar een signaal dat inwoners zich mogelijk minder verbonden voelen met de lokale democratie. Dit biedt ons een kans om te reflecteren en verbeteringen door te voeren. Door gerichte inspanningen kunnen we ervoor zorgen dat stemmen niet alleen eenvoudiger wordt, maar ook betekenisvoller aanvoelt voor de inwoners. Transparantie, bereikbaarheid en betrokkenheid moeten daarbij centraal staan.

Een hoge opkomst is essentieel om de belangen van alle inwoners goed te vertegenwoordigen en het vertrouwen in het gemeentebestuur te versterken. Het vraagt om concrete maatregelen om de betrokkenheid te vergroten en barrières weg te nemen.

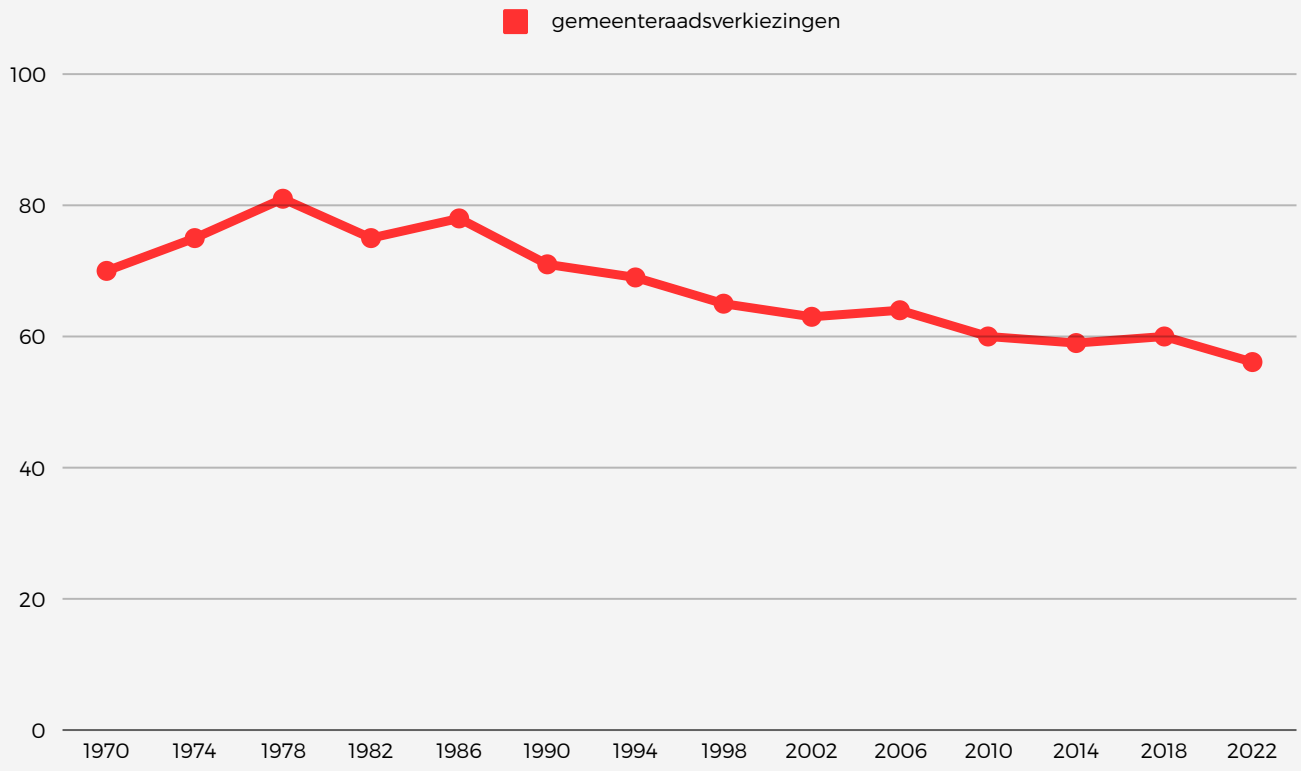


Dit initiatiefvoorstel is bedoeld als signaal van de raad aan de burgemeester. Het bevat verkennende maatregelen voor een actieplan gericht op de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Het doel is het college te bewegen om een breed pakket aan maatregelen uit te werken dat de opkomst verhoogt en de democratie versterkt.

Samen kunnen we zorgen dat meer inwoners zich gehoord voelen en actief deelnemen aan de democratie. Dit initiatief is een eerste stap in die richting.

Inleiding

Opkomst door de jaren heen



In 1978 bereikte de opkomst een piek van 81,8%, maar sindsdien is deze gestaag afgenomen, tot slechts 56% in 2022. Deze afname ondermijnt de representativiteit van de gemeenteraad en kan leiden tot een verminderde betrokkenheid van inwoners bij de lokale democratie. Deze trend moet worden gekeerd.

Om deze trend te keren, is het noodzakelijk om de toegankelijkheid en betrokkenheid van inwoners te vergroten. Dit kan door betere voorlichting en meer interactie met inwoners voorafgaand aan verkiezingen. Zo kunnen we werken aan een hogere opkomst en een sterker democratisch proces.

ACTIEPLAN

Om de opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen te verhogen en inwoners actiever te betrekken, is een gericht actieplan nodig. Dit plan bevat verkennende maatregelen die het stemmen toegankelijker maken en het verkiezingsproces transparanter en levendiger. De burgemeester wordt gevraagd deze punten te onderzoeken en in Q2 van 2025 een voorstel met concrete uitwerking en financiële onderbouwing aan de raad voor te leggen. Hieronder staan de verkennende maatregelen op een rij.



1

EEN INFORMATIEBOEKJE BIJ DE STEMPAS

Onderzoek de mogelijkheid om een eenvoudig boekje mee te sturen met de stempas. Hierin kan informatie staan over wat de gemeenteraad doet, wie er verkiesbaar zijn en praktische informatie over het stemmen, zoals locaties en documenten. Dit vergroot de toegankelijkheid en biedt een laagdrempelige kennismaking met de lokale democratie.

2

ONLINE STEMWIJZERS

Kijk wat mogelijk is met bekende partners zoals KiesKompas of StemWijzer om een stemwijzer op maat te ontwikkelen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Werk bij voorkeur samen met een erkend bureau dat ervaring heeft met dergelijke projecten. Onderzoek daarnaast de mogelijkheid om een commissie van raadsleden in te stellen die gezamenlijk de stellingen bedenken. Dit zorgt voor brede betrokkenheid vanuit de raad en geeft inwoners een duidelijk beeld van de belangrijkste thema's en standpunten.

3

PEILINGEN VOORAFGAAND AAN VERKIEZINGEN

Verken de mogelijkheid om in de weken voor de verkiezingen onafhankelijke peilingen te laten uitvoeren door een erkend bureau. Dit kan inzicht geven in de verwachte zetelverdeling per partij. Daarnaast zorgt het ervoor dat de verkiezingen een gespreksonderwerp worden in het dorp, wat kan bijdragen aan een grotere betrokkenheid en opkomst

4

DEBATTEN IN SAMENWERKING MET MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS

Onderzoek samenwerkingsmogelijkheden met organisaties zoals De Vrienden van Wassenaar en andere maatschappelijke partners om meerdere verkiezingsdebatten te organiseren. Zorg ervoor dat deze debatten zowel live als online toegankelijk zijn, zodat een breed publiek bereikt wordt en de verkiezingen meer gaan leven.

5

DE WASSENAARSE KRANT

Onderzoek de mogelijkheid om in de week voor de verkiezingen twee pagina's in De Wassenaarse Krant te reserveren. Verdeel deze ruimte eerlijk over alle deelnemende partijen, waarbij iedere partij een gelijk aantal woorden en ruimte voor één afbeelding krijgt. Dit biedt ook inwoners die de krant lezen een laagdrempelige manier om kennis te nemen van de standpunten van alle partijen. Hiermee wordt de toegankelijkheid vergroot en krijgen partijen gelijke kansen om hun boodschap over te brengen.

6

EERLIJKE VERDELING VAN GEMEENTEBORDEN

Onderzoek de mogelijkheid om in de weken voorafgaand aan de verkiezingen alle gemeentelijke aanplakborden in Wassenaar eerlijk te verdelen over de deelnemende partijen. Dit zorgt ervoor dat iedere partij gelijke ruimte krijgt om hun campagne zichtbaar te maken. Door deze verdeling draagt de gemeente bij aan een eerlijk speelveld en versterkt het de transparantie en toegankelijkheid van het verkiezingsproces.

7

STARTBUDGET VOOR DEELNEMENDE PARTIJEN

Onderzoek de mogelijkheid om alle deelnemende partijen een klein startbudget voor de campagne toe te kennen vanuit de gemeente. Dit helpt om de ongelijkheid in beschikbare middelen tussen landelijke en lokale partijen te verkleinen en zorgt ervoor dat iedere partij met een gelijker uitgangspunt aan de campagne kan beginnen. Een bescheiden startbudget draagt bij aan eerlijke concurrentie en vergroot de kans op levendige, zichtbare en inclusieve verkiezingen binnen de gemeente.

8

OVERZICHTELIJKE WEBSITE MET VERKIEZINGSUITSLAGEN

Kijk naar de mogelijkheid om een toegankelijke website te ontwikkelen waar inwoners eenvoudig verkiezingsuitslagen kunnen inzien. Overweeg hierbij ook het tonen van stemgedrag per wijk of buurt op basis van de resultaten van stembureaus. Dit biedt waardevolle inzichten voor zowel inwoners als gemeenteraadsleden..

9

SUBSIDIEONDERZOEK VOOR FINANCIERING

Onderzoek of er subsidies beschikbaar zijn om de kosten van deze maatregelen (deels) te dekken. Dit helpt om de financiële impact voor de gemeente te beperken.

10

CONCREET ACTIEPLAN Q2 2025

Verzoekt het college om al deze verkennende punten samen te brengen in een voorstel dat in Q2 van 2025 aan de raad wordt voorgelegd. Dit voorstel moet een tijdlijn, budgetvoorstellen en uitvoeringsstrategie bevatten, zodat de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 goed voorbereid kunnen worden.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het initiatiefvoorstel Verkiezingen 2026 d.d. 7 januari 2025,

overwegende dat:

- De gemeenteraadsverkiezingen een belangrijk fundament vormen voor de lokale democratie en besluitvorming;
- De opkomst bij deze verkiezingen in de afgelopen decennia significant is afgenomen, wat de representativiteit en betrokkenheid van inwoners onder druk zet;
- Transparantie en heldere communicatie vanuit de gemeente essentieel zijn om het vertrouwen van inwoners in het verkiezingsproces te waarborgen;

in aanmerking nemende dat:

- De gemeenteraad een initiatiefvoorstel heeft ontvangen met suggesties voor het verbeteren van de toegankelijkheid, betrokkenheid en transparantie van het verkiezingsproces;
- De gemeente Wassenaar hierin een voorbeeldfunctie kan vervullen door vernieuwende initiatieven te introduceren die de betrokkenheid bij de lokale democratie bevorderen;
- Een actieplan noodzakelijk wordt geacht om deze suggesties te verkennen, verder uit te werken en passend bij de lokale context te implementeren;

Raadsbesluit

besluit:

1. De burgemeester, ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen 2026, op te dragen de volgende verkennende maatregelen vloeiende uit het initiatiefvoorstel Verkiezingen 2026 nader te onderzoeken:

- Een informatieboekje bij de stempas
- Online stemwijzers
- Peilingen voorafgaand aan verkiezingen
- Debatten in samenwerking met maatschappelijke partners
- De Wassenaarse Krant
- Eerlijke verdeling van gemeenteborden
- Startbudget voor deelnemende partijen
- Overzichtelijke website met verkiezingsuitslagen
- Subsidieonderzoek voor financiering
- Concreet actieplan Q2 2025

2. burgemeester te verzoeken uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een concreet actieplan aan de raad voor te leggen, waarin de maatregelen zijn uitgewerkt, inclusief een tijdlijn, budgetvoorstellen en financiële onderbouwing, met aandacht voor subsidiemogelijkheden;

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar, gehouden op dinsdag 28 januari 2025.